

Bruxelles, den 29.11.2013
COM(2013) 845 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**Sammenfattende rapport om overvågningen og evalueringen af Kul- og
Stålforskningsfondens forskningsprogram**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Sammenfattende rapport om overvågningen og evalueringen af Kul- og Stålforskningsfondens forskningsprogram

1. Indledning

Europa-Kommissionens Kul- og Stålforskningsfond, som blev oprettet i 2002 for at støtte konkurrenceevnen for EU's kul- og stålsektorer, bygger på arven fra den hedengangne traktat om Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab. I de 11 år, Kul- og Stålforskningsfonden har eksisteret, har den medfinansieret forsknings-, pilot- og demonstrationsprojekter med i alt ca. 600 mio. EUR (typisk 55 mio. EUR pr. år). Denne finansieringsstøtte er ydet til virksomheder, universiteter og forskningscentre.

I overensstemmelse med artikel 38 i Rådets beslutning 2008/376/EF¹, som er retsgrundlaget for Kul- og Stålforskningsfonden, har Kommissionen for nyligt gennemført en overvågning af forskningsprogrammet og en vurdering af de forventede fordele. Der blev nedsat et ekspertudvalg bestående af uafhængige eksperter til at varetage disse to opgaver.

Overvågningen var rettet mod gennemførelsen af programmet siden 2002, den omfattede alle operationelle aspekter og gav anledning til formulering af anbefalinger til fremtidige forbedringer og mulig forenkling af de nuværende procedurer. Den pågældende rapport blev offentliggjort i elektronisk format på Kul- og Stålforskningsfondens websted² i 2013 i overensstemmelse med stk. 1 i den nævnte artikel 38.

Evalueringen blev gennemført efter afslutningen af projekter, der var medfinansieret af forskningsfonden mellem 2003 og 2010, og formålet var at vurdere de kvalitative og kvantitative fordele for samfundet og de berørte sektorer. Den pågældende rapport og det tilhørende tekniske bilag blev offentliggjort i elektronisk format på Kul- og Stålforskningsfondens websted² i 2013 i overensstemmelse med artikel 38, stk. 2.

Efter høring af Kul- og Ståluvalget (COSCO) blev det besluttet, at der skulle offentliggøres en kombineret overvågnings- og evalueringsrapport. Den Europæiske Unions publikationskontor offentliggjorde derfor i september 2013 den endelige kombinerede rapport, som i øjeblikket er tilgængelig online på EU's boghandelplatform³.

2. METODE

For at etablere de administrative og finansielle rammer for overvågningen og evalueringen nedsatte Kommissionens tjenestegrene i oktober 2010 et internt styringsudvalg ledet af Alan Haigh, kontorchef for Kul- og Stålforskningsfonden. I overensstemmelse med artikel 38, stk. 3, og artikel 39 i Rådets beslutning 2008/376/EF og efter høring af COSCO i 2010 blev der i 2011 nedsat et ekspertudvalg bestående af uafhængige eksterne eksperter, der skal bistå Kommissionen med disse opgaver. Ekspertudvalgets formand var Prof. Dr.-Ing. Carl-Dieter

¹ EUT L 130 af 20.5.2008.

² http://cordis.europa.eu/coal-steel-rtd/home_en.html

³ "Monitoring & Assessment Report of the Research Programme for the Research Fund for Coal and Steel". Europa-Kommissionen, GD for Forskning og Innovation. © Den Europæiske Union, 2013 ISBN 978-92-79-29742-7, URL <http://dx.doi.org/10.2777/11062>.

Wuppermann, og de andre medlemmer var højt kvalificerede eksperter fra kul- og stålsektoren, som var udpeget på forslag af de rådgivende grupper for kul og stål (CAG og SAG).

Ekspertudvalget formulerede et mandat for både overvågnings- og evalueringsarbejdet og fastlagde en metode, herunder omfattende formulering af et langt og et kort spørgeskema og en række kontrolbesøg med deltagelse af højt kvalificerede rapportører. På COSCO-mødet i 2011 godkendtes mandatet og den generelle foreslåede metode.

Med hjælp fra formænd og andre medlemmer af de tekniske grupper blev der gennemført en analyse af samtlige 198 projekter, som var afsluttet mellem 2003 og 2010, med det formål at få et overblik over de vigtigste resultater. Det blev fundet, at en gruppe på 78 projekter havde et lovende potentiale til at optimere fordelene. Ud af disse blev der gennemført en dybtgående analyse af 46 projekter, bl.a. omfattende tekniske kontrolbesøg og udfyldelse af et langt spørgeskema (nærmere detaljer om disse evalueringer findes i bilaget til evalueringsrapporten). En anden gruppe på 23 projekter blev udvalgt til kvantificering af nuværende og mulige fordele for så vidt angår henholdsvis støttemodtagerne og sektoren.

Der blev redegjort for de foreløbige resultater af dette arbejde på COSCO-møderne i 2012 og 2013. Der blev afholdt en konference i Luxembourg den 19. og 20. september 2012 med henblik på fremlæggelse af overvågningsrapportens resultater for et bredere publikum og for at markere tiåret for den første indkaldelse af forslag til Kul- og Stålforskningsfondens program.

3. DE VIGTIGSTE OVERVÅGNINGSRESULTATER

Den vigtigste anbefaling, der blev formuleret i forbindelse med overvågningen, var, at man skulle opretholde den generelle tilgang, der havde været anvendt siden oprettelsen af Kul- og Stålforskningsfonden i 2002, og som var blevet revideret i 2008. Mere konkret bør det være formålet at:

- videreføre forskningsprogrammet som et erhvervsorienteret sektorprogram og at bibeholde forskningsmålene uændrede, da de anses for at have stor relevans for EU's kul- og stålindustri og være hensigtsmæssige for de fremtidige mål i begge sektorer
- opretholde de igangværende hovedprocesser til gennemførelse, f.eks. reglerne for budgettildelinger til sektorerne, andelen af godkendte foranstaltninger (forsknings-, pilot- og demonstrationsprojekter og ledsageforanstaltninger) og reglerne for deltagelse. Det bør også fremover være sådan, at partnere fra tredjelande kan deltage i projekter, men ikke modtage finansieringsstøtte.

Det blev samtidigt foreslået at forbedre visse specifikke aspekter med det formål at forbedre den nuværende praksis for Kul- og Stålforskningsfonden. Blandt anbefalingerne var: en bedre harmonisering af programmets tekniske underområder (tekniske grupper), forbedring af de kriterier, der anvendes til evaluering af indsendte forslag, en mere omfattende anvendelse af elektroniske værktøjer (f.eks. til indsendelse og fjernevaluering af forslag), styrkelse af videreformidlingsforanstaltninger - både i projektforløbet og efter fremlæggelse af den endelige rapport - og tilskyndelse til anvendelse af pilot- og demonstrationsprojekter. Generelt lægges der med disse anbefalinger ikke op til grundlæggende ændringer af arten, rækkevidden og den generelle tilgang for dette forskningsprogram.

Som reaktion på disse anbefalinger blev der iværksat specifikke foranstaltninger, herunder:

- Fuldstændig indførelse i 2013 af et elektronisk system til indsendelse af forslag, der muliggør fjernlæsning og en første evaluering foretaget af uafhængige eksterne eksperter. Det system, der anvendes, er foreneligt med de elektroniske indsendelsessværktøjer for Horisont 2020 og øger således synergien mellem Kul- og Stålforskningsfonden og rammeprogrammets gennemførelse
- En gennemgang af evalueringskriterierne, som gennemførtes med bistand fra de rådgivende grupper for kul og stål (CAG og SAG). Dette førte til et forbedret sæt evalueringskriterier for forsknings-, pilot og demonstrationsprojekter, som allerede er i anvendelse i forbindelse med 2013-evalueringen
- En gennemgang af rækkevidden og evalueringskriterierne for de ledsagende foranstaltninger under programmet med henblik på at forbedre videreformidlingen og effekten af projektresultaterne. Der er et udkast til et forslag på dagsordenen for de kommende møder i de rådgivende grupper
- Et udkast til et forslag til harmonisering af mandatet og størrelsen for visse centrale tekniske grupper drøftes i øjeblikket blandt medlemmerne af de rådgivende grupper, medlemmer af de tekniske grupper, den europæiske stålteknologiplatform (ESTEP) og Kommissionens tjenestegrene.

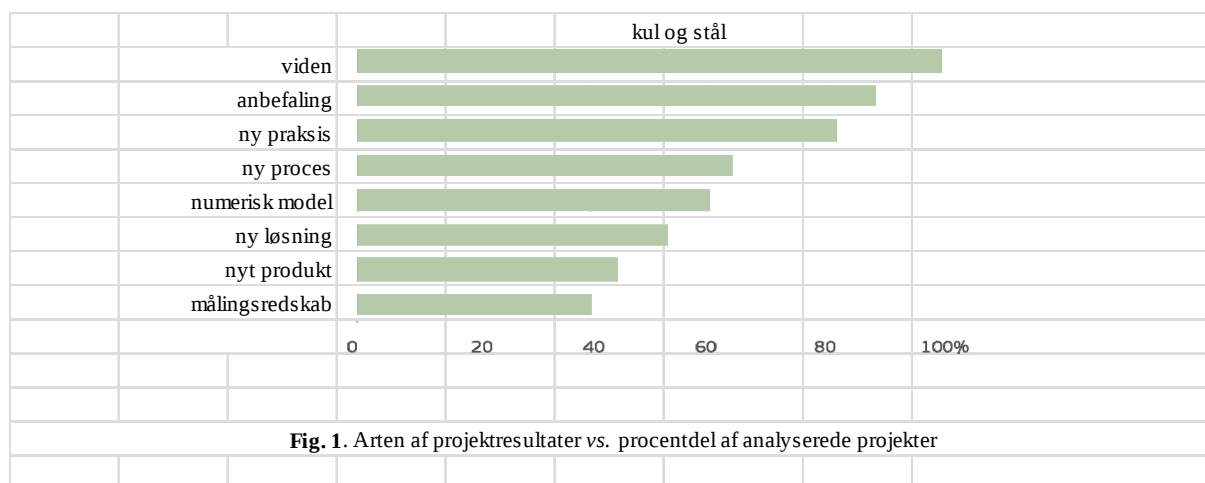
4. DE VIGTIGSTE EVALUERINGSRESULTATER

Evalueringen identificerede både kvalitative og kvantitative fordele ved afsluttede projekter, der var medfinansieret af Kul- og Stålforskningsfonden.

4.1 Kvalitative fordele

Resultaterne af mere end 500 spørgeskemaer, som blev besvaret af et stort antal deltagere, viste, hvilke kvalitative fordele de berørte parter tillagde størst betydning. Hertil kommer, at samtlige 198 projekter, der blev afsluttet mellem 2003 og 2010, blev analyseret af tekniske eksperter for at få et overblik over de vigtigste resultater.

Man identificerede for det første arten af de vigtigste projektresultater (fig. 1). Det blev fundet, at projekterne afføder resultater med hensyn til øget viden og, i mindre omfang, giver anledning til formulering af anbefalinger, nye processer og ny praksis, numeriske modeller, nye løsninger og produkter og måleredskaber.

Derefter blev de kvalitative fordele ved disse resultater identificeret på følgende måde.

Fordele for støttemodtagere og sektorer:

- Ny indhøstet viden og muligheder for netværkssamarbejde mellem eksperter for både erhvervslivet, højere læreranstalter og uddannelse
- Finansielle fordele og andre økonomiske fordele, som effektivt bidrager til den økonomiske bæredygtighed og konkurrenceevnen for den pågældende erhvervssektor
- Udvikling af nye processer, nye løsninger og nye produkter, som er udtryk for Kul- og Stålforskningsfondens indvirkning på udvikling af innovation og anvendelse heraf i virksomhederne. Der anbefales opfølgende investering med henblik på yderligere forbedret udnyttelse af resultaterne i de forskellige sektorer.

Fordele for samfundet:

- Ud over den øgede viden anses projekterne under forskningsfonden for at være stærkt fremmende for EU's konkurrenceevne i kraft af nye og bæredygtige teknologier, produkter og løsninger
- Andre fordele for samfundet er en forbedring af sundheden, sikkerheden og arbejdsvilkårene samt en begrænsning af kul- og stålindustriens miljøfodaftryk.

Hvis man skal opnå de potentielle fordele og sætte skub i indsamlingen af viden, der strækker sig ud over kul- og stålsektoren (andre erhvervssektorer, kunder, SMV'er, højere læreanstalter og forskningscentre, borgere mv.), er det under alle omstændigheder afgørende, at der sker en effektiv videreformidling af resultaterne.

4.2 Kvantitative fordele

Der blev foretaget en vurdering af de vigtigste kvantitative fordele for 23 afsluttede projekters vedkommende eller grupper af projekter, som var medfinansieret af Kul- og Stålforskningsfonden med 31 mio. EUR og udvalgt som dem, der gav de mest direkte og utvetydige finansielle fordele for støttemodtagerne (andre projekter havde også givet fordele, men de var mere vanskelige at kvantificere). De finansielle fordele, der blev taget i betragtning i analysen, var øget produktivitet, nye eller øgede markedsandele og omkostningsreduktion, og der blev ikke taget hensyn til de ekstra omkostninger, der måtte afholdes af virksomhederne for at høste disse fordele (der indgik ikke en fuldstændig costbenefitanalyse i vurderingen).

De reelle fordele for de omfattede støttemodtagere blev anslået til næsten 103 mio. EUR pr. år. Dette tal er godkendt uden forbehold af projekternes erhvervspartnerne og viser, at for disse 23 projekter gav Kul- og Stålforskningsfondens medfinansiering i gennemsnit en finansiell gevinst på 3,30 EUR pr. år for hver euro, der var ydet i støtte.

Rapporten beskriver også en forenklet model, der gør det muligt at vurdere de samlede fordele over en hensigtsmæssig periode. Ifølge denne model og stadig med henvisning til de udvalgte 23 projekter skønnes det, at de samlede fordele for projektpartnerne er i størrelsesordenen 400 mio. EUR. Selv om dette tal er en projektion og ikke tager højde for investering, er det et udtryk for projekternes potentiale til at generere store fordele på sigt.

På grundlag af ekspertudvalgets forsigtige antagelser blev der endelig foretaget et skøn over de mulige samlede fordele, der kunne opnås, hvis resultaterne af de udvalgte 23 projekter blev anvendt i alle relevante erhvervskontekster i EU's kul- og stålsektor. Det blev i dette tilfælde skønnet, at de samlede årlige potentielle fordele ville beløbe sig til 684 mio. EUR pr. år på de

forskellige produktionsområder som vist i fig. 2. Sammenlignet med det typiske årsbudget for Kul- og Stålforskningsfonden på 55 mio. EUR pr. år giver dette en potentiel gevinst på 12,40 EUR for hver euro, forskningsfonden har ydet i støtte. Dette viser tydeligt, hvordan dette forskningsprogram kan være et redskab til at skabe innovation og konkurrenceevne i EU's kul- og stålsektor generelt og ikke kun for enkelte støttemodtagere.

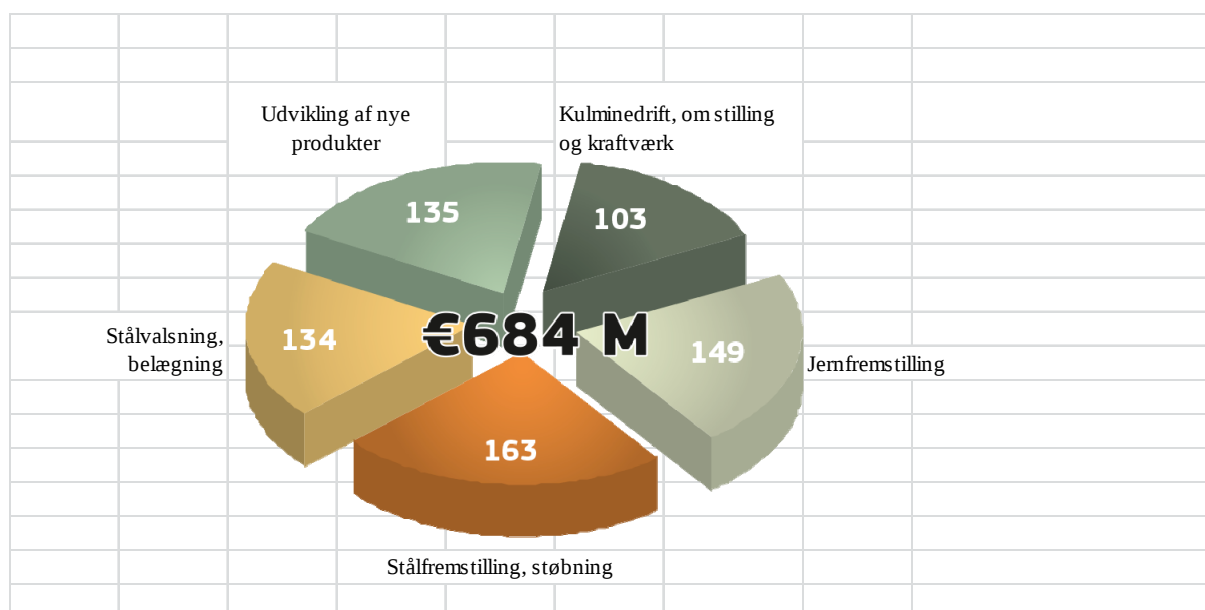

Fig. 2. Mulige gevinster på 684 mio. EUR pr. år ved en årlig finansiering fra forskningsfonden på 55 mio. EUR pr. år for forskellige produktionsområder i kul- og stålsektoren.

Det fremgår af overvågnings- og evalueringsrapporterne i forbindelse med Kul- og Stålforskningsfondens program, at dette program er et enestående og effektivt redskab til at støtte kul- og stålindustrien i EU.

5. KONKLUSIONER

De vigtigste resultater er følgende:

- Der er ikke behov for grundlæggende ændringer af programmet; dets erhvervsorientering og de vigtigste regler for dets anvendelse bør forblive uændrede
- De kvalitative fordele er identificeret for støttemodtagerne, kul- og stålsektoren og samfundet og består hovedsageligt i ny viden, nye processer og produkter, finansielle afkast og forbedrede arbejdsvilkår
- Der er foretaget et detaljeret skøn over de kvantitative fordele for 23 udvalgte projekter, og det har vist sig, at der for hver euro, som forskningsfonden har anvendt til medfinansiering, er opnået en finansiell gevinst på 3,30 EUR pr. år for støttemodtagerne
- Projektionerne i kul- og stålsektoren viste de meget store muligheder, der var for at udnytte de tekniske og videnskabelige resultater, som opnås i forbindelse med projekterne under Kul- og Stålforskningsfonden. De viste, at hvis de blev anvendt bredt på EU-plan, kunne disse resultater være med til at sikre finansielle gevinster på

684 mio. EUR pr. år. Tager man et typisk årsbudget for forskningsfonden på 55 mio. EUR pr. år, svarer dette til en potentiel multiplikationsfaktor på 12,4.

Af denne analyse fremgår det, at Kul- og Stålforskningsfonden forekommer at være helt på linje med sit mandat som defineret i artikel 2 i retsgrundlaget for vedtagelse af Kul- og Stålforskningsfonden forskningsprogram (Rådets beslutning 2008/376/EF), som skal være et redskab til at *støtte konkurrenceevnen i de sektorer i Fællesskabet, der er knyttet til kul- og stålindustrien*, og som skaber innovation og derfor supplerer *de aktiviteter, der finder sted i medlemsstaterne og inden for eksisterende fællesskabsforskningsprogrammer*, f.eks. det syvende FTU-rammeprogram og det kommende Horisont 2020.